

ŞİLİ BİLGİ NOTU

MAYIS 2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

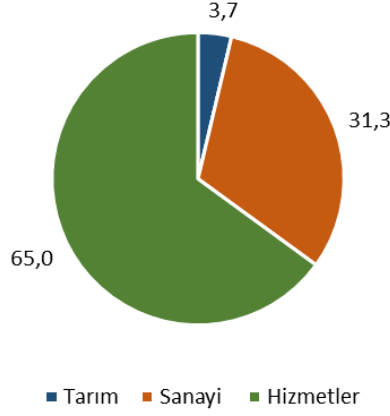
GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	252,5	316,8	317,5
Büyüme	%	-6,1	11,7	1,5
Nüfus	Milyon Kişi	19,4	19,7	19,9
Kişi Başı Gelir	USD	12.976	16.069	15.941
Enflasyon	%	3,0	4,5	7,4
İşsizlik Oranı	%	10,7	8,8	6,9
Cari Denge / GSYH	%	-1,9	-6,7	-4,5
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-7,2	-7,5	-1,5
İhracat	Milyar USD	67,5	89,8	-
İthalat	Milyar USD	55,3	87	-

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 22, Trademap, Şili Merkez Bankası

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Şili İstatistik Ofisi, Ç32021

And dağlarının güneyinde Arjantin'in batısında kalan Şili, kuzeyde tropikal iklimin güneyinde ise kutup soğukların yaşandığı geniş bir iklim kuşağına sahiptir. Jeolojik olarak genç sayılabilecek bir bölgede bulunan Şili'de tsunamiler, volkanik patlamalar ve şiddetli depremler yaygındır. Diğer Latin Amerika ülkelerine göre rakımı yüksek olan ülkenin kuzeyinde yer alan vadileri nitrat bakımından zengindir. Nitrat ihracatı Birinci Dünya Savaşı'na kadar ülkenin temel ihraç kalemlerinden olmuştur.

Şili, bağımsızlığını kazandıktan sonra Avrupalı tüccarların aristokrasi sınıfı oluşturduğu demokratik bir ülke iken 1930'lardan sonra sosyalist yapıya bürünmüştür. Sosyalist rejim, maden ocaklarını devletleştirip tarım reformu ile ekonomide toparlanma sağlamıştır. Ancak, vergi gelirlerinin istenilen düzeye ulaşamaması darbe ile sosyalist rejimin yıkılmıştır. 1990'ların başında ihracatın yükselmesi, ticaret anlaşmaları imzalanması, yabancı yatırımların artması ekonominin Latin Amerika'nın en başarılı ülkelerden biri olmasında etkili olmuştur. 1990'lardan beri Şili'nin siyasi istikrar, ticaret serbestisi, kişi başı gelir, yaşam standardı, basın özgürlüğü, şeffaflık ve rekabetçilik açısından Latin Amerika'nın önde gelen ekonomilerinden biri olmasında etkili olmuştur. Finans sistemi oldukça gelişmiş ülkenin kredi notu 25 yıldır A seviyesindedir.

Madencilik sektörünün Şili ekonomisinde payı 2021 yılının üçüncü çeyreği itibariyle %10 seviyesinde olup dünyada bakır üretiminin en yoğun yapıldığı ülkedir. Ülkede ayrıca, molibden, demir, nitrat ve birçok konsantre mineral ile sülfür, alçı, lityum, kireçtaşı gibi metal dışı mineral rezervi bulunmaktadır. Ülkenin güneyinde bulunan Ateş Toprakları takımadalarından doğal gaz ve petrol çıkarılmaktadır. Öte yandan, petrol ve doğal gaz kaynakları ülke ihtiyacını karşılamamaktadır.

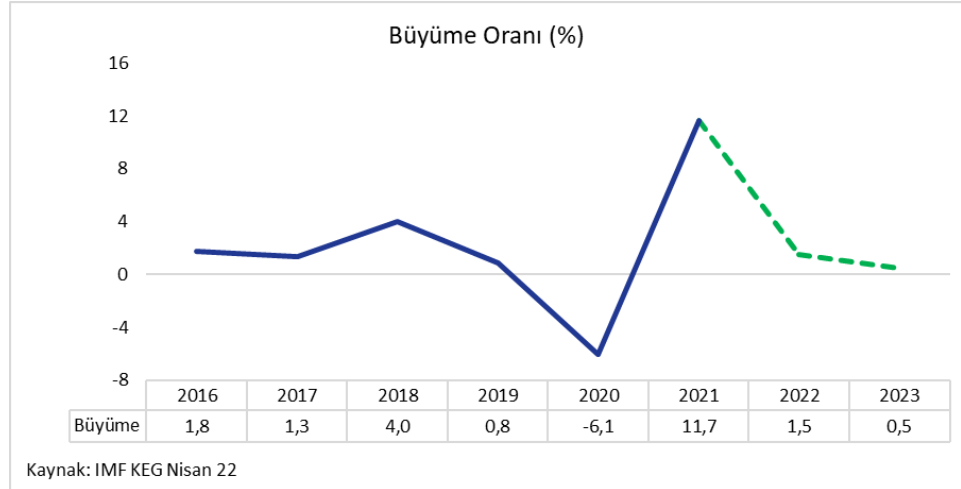

Tarım sektörünün milli gelir içerisindeki payı %3,7 seviyesindedir. Buğday, üzüm, patates, mısır, meyve ve sebze üretimlerinin yapıldığı ülkede tarımın istihdamdaki payı %6 seviyesindedir. İmalat sanayinde gıda ile kimyasal madde ve ürün sektörleri öne çıkmaktadır. İstihdamın %10'u imalat sanayinden gerçekleşmektedir.

BÜYÜME:

Bakır fiyatlarındaki düşüş 2013 ile 2017 yıllarında büyüme üzerinde azaltıcı katkı sağlarken 2018 yılında ekonomi %4 büyümüştür. 2019 yılında vatandaşların ülkenin politik ve sosyal gidişatına yönelik protestoları ile büyüme bu yılda %0,8'e gerilemiştir. Salgın başlangıcında 1 milyona yakın insanın işini kaybetmesi, sanayinin %3 civarında küçülmesi ile 2020 yılında ekonomi %6,1 daralmıştır.

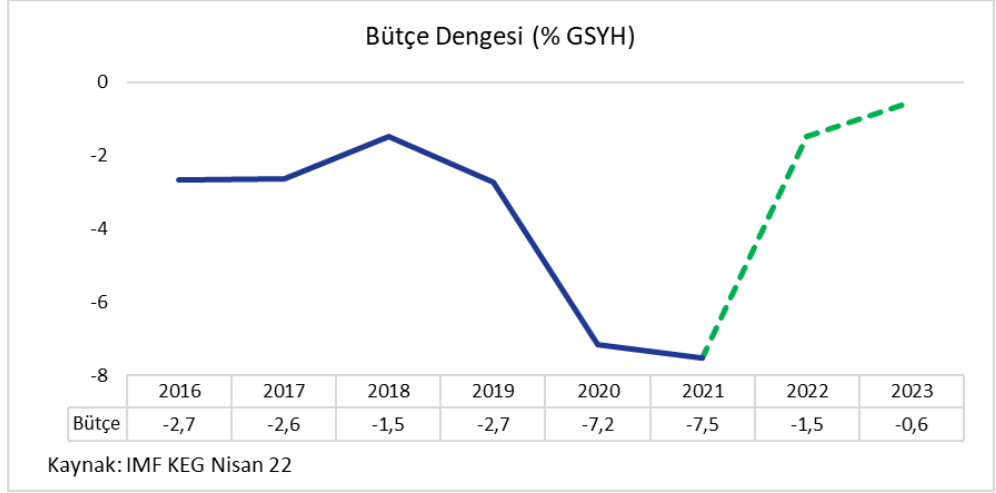
2021 yılında ise ekonomi %11,7 genişlemiştir. Büyümenin artmasında hizmet harcamalarının yükselmesi etkili olurken madencilik sektörü 2021 yılının ilk ve üçüncü çeyreklerinde daralmıştır. IMF tahminine göre Şili ekonomisi 2022 yılında %1,5 büyüyecektir.

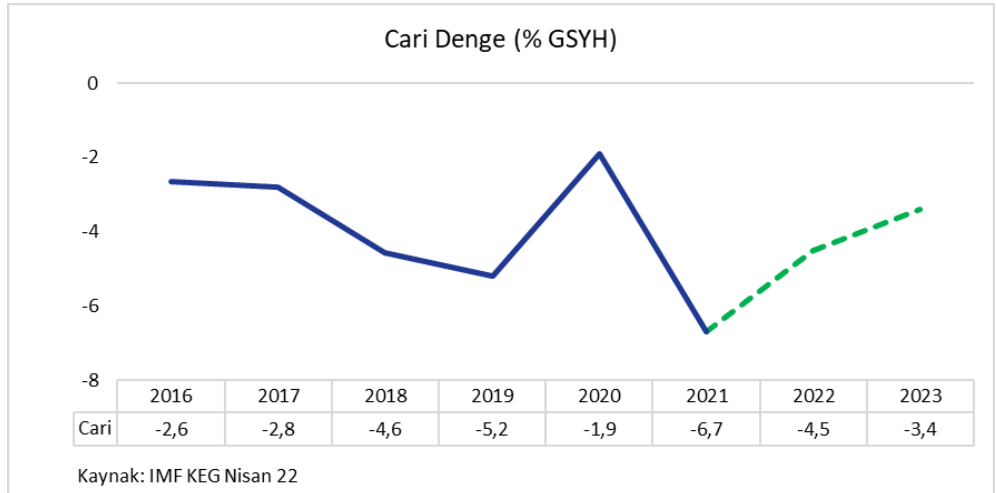
2. BÜTÇE DENGESİ

Şili bütçe dengesi genellikle açık vermektedir. 2016-2019 döneminde %1,5 ile %3 civarında açık veren bütçe 2020 yılında kamu gelirlerinin %6 azalması, harcamalarının ise %10 artması neticesinde GSYH cinsinden %7,2 açık vermiştir. 2021 yılında ise bütçe açığı %7,5'e ilerlemiştir.

3. CARİ DENGESİ

Bütçe dengesi gibi, cari dengede de genellikle açık vermekte olan Şili ekonomisi, 2019 yılında GSYH cinsinden %5,2 açık vermiştir. 2020 yılında mal ithalatının azalmasıyla cari açık %1,9 civarına gerilese de 2021 yılında hizmet açığının 6 milyar USD üzerine çıkması cari açığı GSYH'nin %6,7'sine ilerletmiştir.

4. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri:

Şili, çok aranan bir emtia olan bakır açısından zengindir ve önümüzdeki yıllarda da dünyanın en büyük bakır üreticisi olmaya devam edecektir. Ülkede büyük miktarda, teknolojiye giderek daha önemli bir bileşen olan lityum rezervleri de bulunmaktadır. Son yıllarda uluslararası finans kurumlarıyla iş birliğine dayalı ihtiyatlı maliye ve para politikası uygulamaları, politika yapıcılarının salgın kaynaklı olumsuzluklarla mücadelesinde oldukça faydalı olmuştur. Güçlü kurumlar, siyasi istikrar, nispeten düşük yolsuzluk seviyesi, sağlam makroekonomik temeller ile geçmişteki iş dostu politikalar Şili'yi yabancı yatırımcılar için çekici hale getirmektedir.

Zayıf Yönleri:

Ekonomik büyümenin büyük ölçüde emtia ihracatına dayalı olması Şili'yi özellikle Çin kaynaklı dış şoklara karşı savunmasız bırakmaktadır. Şili'nin petrol ve doğal gaz ithalatına bağımlılığı, ekonomiyi daha yüksek arz şokları ve daha yüksek emtia fiyatları üzerinden riske sokmaktadır.

Fırsatlar:

Salgın başlangıcında bakır fiyatlarının keskin bir şekilde yükselmesi ihracatı artırmıştı, salgın etkileri geriledikçe hane halkının hizmet ve imalat sanayi ürünlerine yönelik harcamalarını artırması ekonomiyi desteklemektedir. Ekonominin emtia ihracatına bağımlılığını azaltmak için tarım, yenilenebilir enerji, turizm gibi sektörlere yatırımlar yapılmaktadır. Şili anayasasının elden geçirilmesi, daha sağlıklı ve daha yüksek eğitimli bir topluma yol açarak işçi verimliliğini artırabilir. Şili'nin önümüzdeki on yılda yüksek seyreden lityum talebinden faydalanacağı, yenilenebilir enerji yatırımları nedeniyle yeşil enerji üretiminden olumlu etkileneceği tahmin edilmektedir.

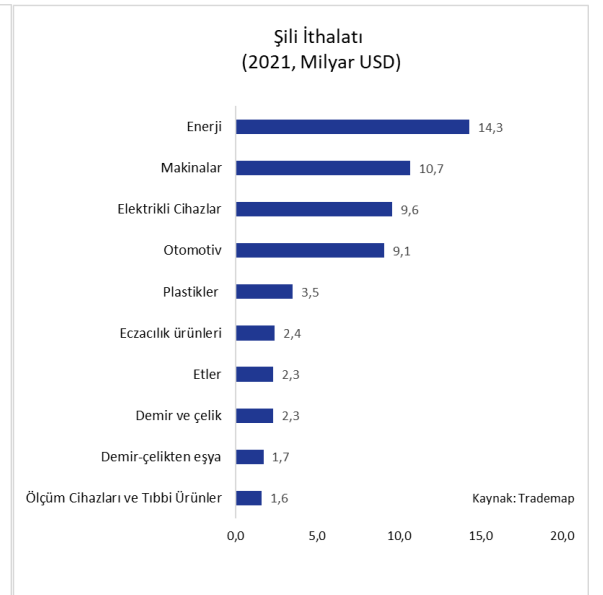
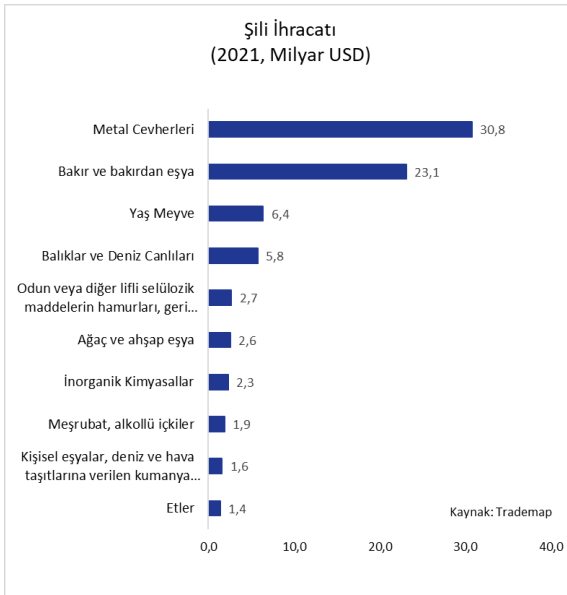
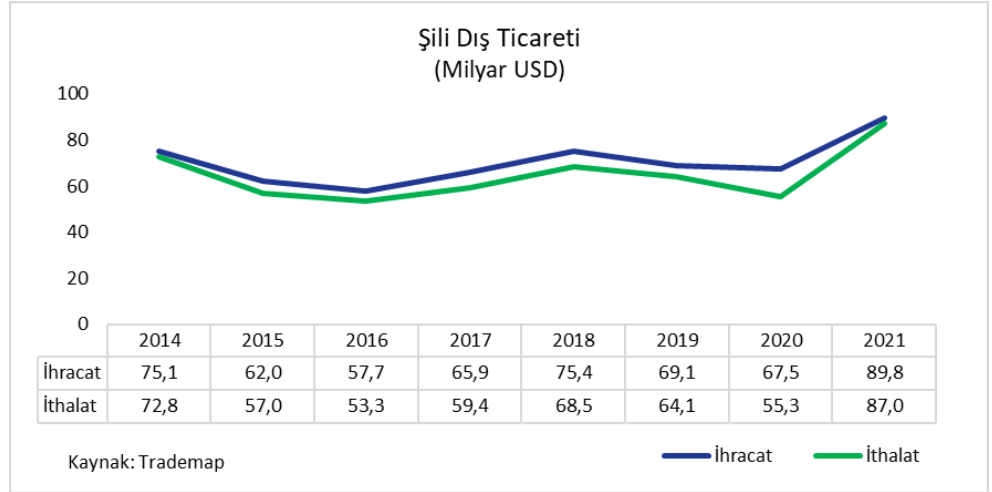
Tehditler:

Şirketler ve zenginlerden ek vergi getireceğini vaat eden Gabriel Boric'in Kasım 2021'de cumhurbaşkanı seçilmesi, önümüzdeki çeyreklerde yabancı yatırım iştahını azaltabilir. Ağustos 2022'de anayasa değişikliği için seçime gidilecek olması politik ve siyasi huzursuzlukların artması mümkündür. Şili'nin borç yükü, Latin Amerika'daki diğer ülkelere göre düşük olsa da göreve gelen Gabriel Boric hükümetinin sosyal harcamaları artırmasıyla önümüzdeki yıllarda yukarıya tırmanacaktır. Şili'deki gelir eşitsizliği gelişmiş ülkelere nazaran son derece yüksektir. Salgın kaynaklı teşviklerin 2022 yılında son bulması, sosyal huzursuzluk riskini artırmaktadır.

5. DIŞ TİCARET

Şili dış ticareti dengeli seyretmekle birlikte genellikle fazla vermektedir. 2019 yılında 5 milyar USD dış ticaret fazlası veren ülke 2020 yılında ithalatın 55 milyar USD civarına gerilemesiyle dış ticaret fazlasını 12,2 milyar USD'ye yükseltmiştir. 2021 yılında ise ihracat %33 ithalat ise %57 artarak sırasıyla 89,8 milyar USD ve 87 milyar USD'ye yükselmiştir.

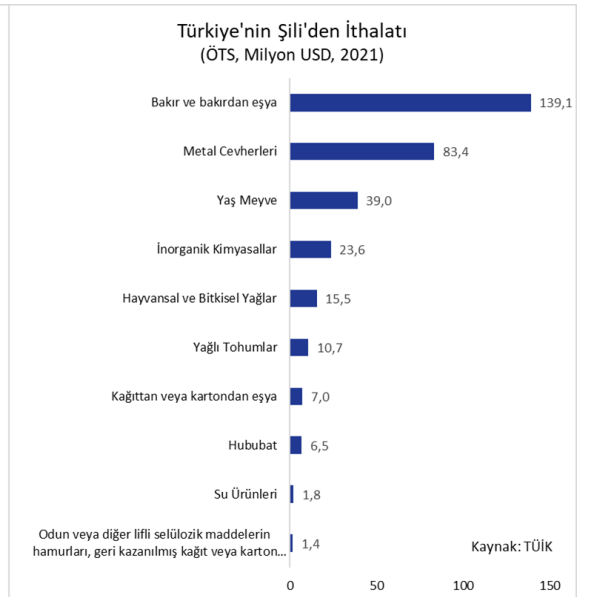
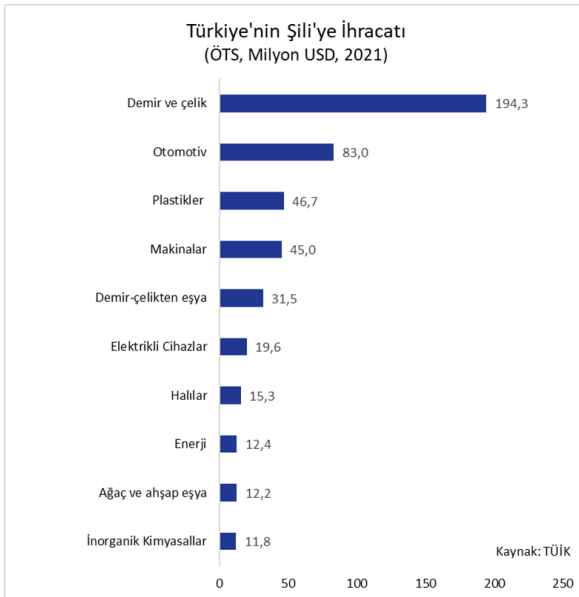
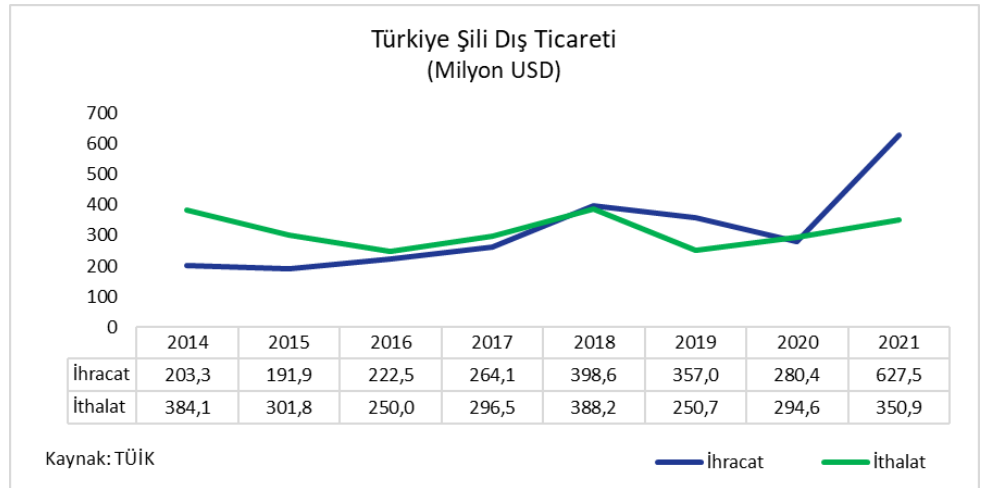
2021 yılı ürün bazında verilere göre, metal cevherleri ile bakırdan eşya ihracatları tüm ihracatın %60'ını oluşturmuştur. Yaş meyve, balıklar ile ağaç ve ahşap eşya sektörlerinden ihracat ise tüm ihracatın beşte birine tekabül etmektedir. İthalat tarafında enerji, makinalar ve elektrikli cihazlar başlıca sektörler olup toplam ithalatın %40'ını oluşturmaktadır.

6. TÜRKİYE İLE DİŞ TİCARET

Türkiye, Şili ile dış ticaretinde 2014 ile 2017 yılları arasında net ithalatçı iken 2018 ve 2019 yıllarında net ihracatçı konuma geçmiştir. 2020 yılında salgının etkisiyle Türkiye'nin Şili'ye ihracatı %21 azalarak 280 milyon USD olurken Türkiye'nin Şili'den ithalatı %18 artarak 295 milyon USD olmuştur.

2021 yılında Türkiye'nin Şili'ye ihracatı bir önceki yıla göre %124 artarak 627,5 milyon USD, Türkiye'nin Şili'den ithalatı yıllık %19 artarak 350,9 milyon USD olmuştur. Demir çelik ihracatı 2020 yılında 35 milyon USD iken 2021 yılında 194 milyon USD seviyesine çıkararak ihracattaki artışta etkili oldu. Otomotiv ihracatı ise 2 katına çıkararak 83 milyon USD seviyesinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin Şili'den ithalatında bakır ve bakırdan eşya ile metal cevherleri ithalatları öne çıkmaktadır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr